

مدیر کل

جلال الدین الحسینی مؤید الاسلام
صاحب امتیاز و روزنامه هفتگی
و یومیة (جلالتین)
(عنوان مراسلات)
طهران خیابان لاله زار
نایب مدیر میرزا سید حسن کاشانی
دبیر اداره آشیخ یحیی کاشانی
غیر از روزهای جمعه همه روزه
طبع و توزیع میشود

یومیة

هفتاد و دو روز

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالیانه

طهران ۴۰ قران
سایر بلاد داخله ۴۵ قران
روسیه و قفقاز ۱۰ منک
سایر ممالک خارجه ۳۰ فرانک
(قیمت یک نسخه)
در طهران یکصد دینار
سایر بلاد ایران سه شاهی است
قیمت اعلان سطری
دو قران است

(روزنامه یومیة من آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه)
(باعتنا قبول و درانتشارش اداره آزاد است و مطلقا مسترد نمی شود)

شنبه ۲۲ ذی القعدة ۱۳۲۵ هجری قمری و ۱۲ دیمه جلالی ۸۲۹ و ۲۸ دسمبر ۱۹۰۷ میلادی

(بقیه وقایع هفته گذشته از شماره ۱۹۰)

عموم اجزاء تلکرافخانه که همه نجیب و محترم و تربیت شده اند تعطیل کرده بمجلس مقدس مشرف شدند جناب رئیس بی نهایت بدانها اظهار ملاحظت نموده رخصت تعطیل ندادند بهر شکلی بود بسرخدمت خود مراجعت دادند ، همچنین مستخدمین و اکون شهری و تراموای و مستقر حضرت عبدالعظیم نیز تعطیل و بحکم رئیس تأییداً مأمور بترك تعطیل شده مشغول شغل خود گشتند — در روز چهارشنبه از خارج طهران نیز شروع بامدن کردند انجمن حضرت عبدالعظیم بهیشتی که جالب انظار بود وارد و سه چهار هزار نفر همه مسلح و مکمل (زنده باد و کلاه باینده باد مجلس مقدس و مشروطیت) گویان جانها برسر دست تشرف حاصل نموده مورد مرحمت و شفقت گردیدند از سایر دهات مثل شمیران و شهریار و غیره و غیره دسته دسته با تفنگ و اسلحه ورود کرده و عرض اخلاص و جان فشانی نموده اقامت نمودند در ایستگاه یکپاره انجمنهای دار الخلافه مضمم اقامت کلی شدند تا کار یکسره شود هر کدام در مدرسه سپه سالار ناحیه را مخصوص خود ساخته لوحه را که نام انجمن بر او منقوش بود نصب کردند و چون حجرات فوقانی و تحتانی و شبستان کافی نبود در سطح کینید چادرها برپا کرده شام و نهار هم بر عهده یک آنپز خانه مخصوص بود یعنی وطن خواهان که در مقدمه آنها حاجی محمدتقی کاشانی است دامن بر کمر زده و بقدر وافی طبع نموده در ظهر و شب بسمه تقسیم و بهر کوشه و انجمن زیاد از لزوم

میفرستادند باز هم دیکها پر از بگو و خورش زیاد آمده به فقراء و کدیان توزیع میکردند — تلکرافات ولایت از روز سه شنبه و چهارشنبه شروع شد بحدیکه اداره تلکراف خانه از مخبره تمام آنها عاجز و شب و روز متصل اخبار میگردفتند زیاده از دویست هزار کله این دو سه روزه مخبره حضوری و غیر حضوری شد اول نقطه که عموم اهالی بسا آمده و جوش و خروش اظهار کردند قزوین و بعد کابل و آذربایجان بود و بالاخره از همه بلاد تلکراف رسید و همه نوع مساعدت و موافقت ابراز کردند باین قدر اکتفا نکرده در بسیاری از ولایات عموم ادارات دولتی را از توپخانه و قورخانه و پستخانه و ذخیره حتی اداره حکومت را بیخه تصرف خود آورده بیک زبان و یکصدا بپرا دران طهران همدا شدند و بملاوه تلکرافاتی که بمجلس و مشروطه خواهان و انجمنهای می مخبره میکردند مستقیماً با خود دولت و دولتیان مخبرات سخت نموده بدون ملاحظه و اندیشه حلی کردند که این حادثه تا کوار را عاقبتی بسیار و خیم و زشت است هر چند برای درج تمام آنها کتابی مبسوط لازم و اووراق فراوان در کار است ولی محض نمونه چند فقره از آنها را که بالنسبه نرمتر و لهجه اش ملایم تر است برای اطلاع عموم درج میکنیم و ما حصل آنکه در این چند روزه عموم بلاد داخله ایران نمونه روز رستاخیز و بیه ادارات و دکا کین و بازارها بسته و خلق یکجا مجتمع و ندای مشروطیت و مجلس و مساوات و آزادی بسمع افلا کین میرسانیدند و حقیقت ملیت را نشان میدادند (صورت بعضی تلکرافات بلادیکه ما میتوانیم درج نماییم)

(تلکراف از تبریز بطهران نمره ۳۵)

بسموم صاحبمنصبان سرباز و توپچی و سوار
غیور آذربایجان عرض مینمایم که ای هموطنان و ای
برادران دینی دو سال است همه قسم سختی کشیده
اول پله مشروطه را قدم گذاشته ایم و شماها رفته اید
که ما را آسوده دارید دیشب خبر رسیده که چند نفر
مستبد از خدا خبر دورا علیه حضرت را گرفته و شما را آلت
کار قرار داده اند که تنگ برداشته مسلمانان را قتل
عام بکنید اولاد باندید که اگر مشروطه صدمه برسد ماها
آذربایجان را مجزی خواهیم نمود و ثانیاً اهل و عیال
و اولاد و اطفال شماها کشته خواهند شد ثالثاً شما
روی خانه و زندگی نخواهید دید کمک کردن شماها
بمجلس مثل کمک کردن باولاد فاطمه علیها سلام است
و مخالفت شماها مثل مخالفت اولاد معاویه است
خودتان مختارید از برای خاطر دو سه نفر که دور
اعلیحضرت را گرفته اند بمسلمانان تنگ انداختن و خانه
خود را خراب کردن ابتدا صرفه نخواهید برد

(انجمن مجاهدین آذربایجان)

(ایضاً از تبریز بطهران نمره ۲۰ عددکات ۳۴)

حضرت مستجاب آقای قتی زاده عیالتاً هزار
مجاهدین سواره مسلح مکمل با استعداد کامل حاضر
در خیال عزیمت و فدا نمودن جان بیقدر خودشان
هستند منتظر اجازه میباشند

(طرفداران دارالشورای کبری)

(از کرمان بطهران نمره ۴۵ عددکات ۱۰۹)

۱۴ ذیقعدہ توسط جناب آقای بحرالموم وکیل
محترم کرمان دام اقباله العالی مجلس مقدس را باستقلال
و استقبال بی زوال همه تبریک میدکوییم و در راه
مقصد مقدس مشروطیت جاناً مالا فدا کاریم و اضمحلال
مستبدین بد خواه را از خدا خواهان حمد خدایا
کرمان امن و امان است و همه طبقات اهالی مصمم
حرکت بطهران منتظر جواب اند و اطاعت اوامر
مجلس مقدس را فریضه ذمه میدانند و از روی جان
فشانی در این راه مستقیم اند عموم علما — انجمن
ایالتی کرمان — انجمن طلاب — انجمن سادات
عموم تجار آذربایجان — عموم تجار کرمان —
عموم تجار زردشتیان — انجمن نظامی کرمان —
انجمن صفا — انجمن الفت حسینی — عموم ملت
و اهالی کرمان —

(از اصفهان بطهران)

توسط آقای ادیب التجار حضور مبارک امناء مجلس مقدس
شیدانه ارکانه اخبار موخسه از طهران اسباب هیجان عموم

ملت اصفهان و تمامی بذل مال و جان و اولاد را در راه
این اساس مقدس و اطاعت اوامر مطاعه منتهی آمال خود
میدانیم (انجمن انصار حق)

تلکراف اقبال لشکر از تبریز بطهران نمره ۸۸

جماعت سربازان فوج پنجم شقاقی و سایر برادران من
سی سال است همقطاریم نان و نمک خورده ایم ماها مسلمانیم
در راه برادری بشما مینویسم در روز انجمن مقدس تبریز
بطهران و صاحبمنصبان اطلاع داده دیشب هزار نفر
مجاهد مرا از خانه ام برداشته بیاسمج آوردند و بختهای
شما میرند که اسامی سربازان مقیم در بار طهران را دهبده
یکی یکی بگویم و آنها زن و بچه شان را آتش بزنند و می
گویند سربازان بمجلس و ملت یاغی شده اند ملاحظه عیال
و اطفال خودتان را کرده فوراً بر کردید که تلکرافاً
حرکت شما را بتبریز خبر بدهند بجا هدین امر شود مرا
پر گردانند و الا من اسیرم و باید اسامی تمام سربازان
آذربایجان را صورت بدهم و مجاهدین انتقام بکشند امروز
هزار نفر مجاهد بطرف امر حرکت دادند که با اتفاق انجمن
امر مجاهدین آنجا برداشته بخانه سواران قراچه داغی
ابوا بجیمی امیر بهادر بریزند در خیال قتل و غارت خانه
حاجی میرزا رفیع خان مباشر شاه هستند خانه اش را آتش
زدند کس و کار مفاخر الملک داروغه را کشتند شما هم
تکلیف خودتان را بدانید (اقبال لشکر)

هیجان فوق العاده عامه در پای تخت و انقلاب بلاد ایران
عموماً و وصول تلکرافات متعدده و حصول نا امنی
شدید و مطالبه امنیت از طرف سفراء و معلوم شدن
شرارت این مشت انواط حتی اقدام بقتل نفوس زکیه ر
لخت نمودن عابرین و سایر وقایع بیحد خاطر توجه
دولت را متوجه رفع غائله و دفع داهیه نموده چون
هیئت کابینه سابق بر همخورده و در حقیقت از طرف
دولت نمایندگی رسمی در کار نبود بنا بر این اعلیحضرت
همیون لازم دیدند که هیئت جدیدی معین نموده آنان را
مأمور باصلاح و رفع بلوی و ترضیه خاطر و کلا و عموم
ملت مقیم طهران نموده تا بتوسط مجلس عامه را تسکین
و ولایات را آرام سازند و هر طور هست اعاده نظم
دهند پس اشخاص مفصله ذیل را خواسته و وزارت هر
یک را تعیین و مأمور برتن مجلس و مذاکره با و کلا
ورئیس و حجج اسلام فرمودند :

نظام السلطنه . ظفر السلطنه . آصف الدوله . مشیر
الدوله . صنیع الدوله . مخبر السلطنه . قایم مقام (وزیر
همیون سابق) از طرف مجلس نیز چنانکه در نمره
گذشته اشاره کردیم شش تن مأمور بودند که بحضور
همیون رفته در اینخصوصات مذاکره نموده تفرقه

(بقیه در صفحه هفتم)

خاطر نشان کردیم و همان ایام صریح گفتیم که دادن این امتیاز بآلمان باعث شتاب و عجله دولتی روس و انگلیس در تصرف ایران خواهد شد ولی این پیشین گوئی ما را که از احاطه بر جهات مسئله بود در نظر عقلاء ملت و وزراء دولت بقدر بزکامی وقع و اعتبار پیدا نشد و فرط جهالت امر را منجر بمحصل این نتیجه و خیمه نمود بلکه مسموع شد یکی از وزراء سخت از مندرجات یومیه رمجیده و مکرر در مجالس شکایت کرده و ما جواب ایشاترا باین یک بیت محول نمودیم :

« آنچه بیند عاقل اندر خشت خام »

« می نیند جاهل اندر آینه »

اکنون محض تذکار خاطرها عرض مینمایم که در تاریخ سه شنبه ۲۲ ذی قعدة در شماره ۳۲ بناسبتی این چند سطر را نوشته بودیم و عیناً نقل می کنیم : « فردا است که روس و انگلیس بواسطه دستهای که دارند مملکت ما را مثل داخله عثمانی و مراکش مغشوش کرده و بیک تشر آلمان هم دست و پا را جمع کند آنوقت قائده آلمان برای ایران همانقدر خواهد بود که برای مراکش داشت ، آنوقت اگر هر چه فریاد کنیم کسی بناد ما نخواهد رسید مثل آنکه بفریاد مراکش نرسیدند و بیک چیزی منفعتی قاعدت نمودند الی آخر »

اگر بنظر انصاف در اینکلمات فوق که در هفت ماه قبل از قلم حقیقت تراوش کرده بنگرند معلوم خواهد شد که چه قدر وزراء ما در دادن این امتیاز خبط کرده و قافیه را از دست داده اند و نیز خواهند فهمید که ما چگونه از پیش این وقایع را مشاهده کرده و مضرت هر یک را نشان داده ایم ولی افسوس که کسی را در صدد حفظ مملکت و کشف حقایق و فهمیدن نکات دقیقه نمی بینیم و جز لفاظی و لفاظیه زبان و اظهار شخصیت در کار نیست مگر از این واقعات عبرت گیرند و بعدها باریک بین شوند .

شاید بعض خوانندگان محترم بر ما خورده گیرند که با این وضع بس علت همراهی انگلیسان با ملت ایران و پناه دادن آنها را در سفارتخانه و کسرتن دستخط آزادی را از پادشاه مغفور چیست ؟ و چه باعث شد که سعی در انتظام امور داخلی ایران بنمایند ؟ جواب از این مسئله در نظر دانایان بسی واضح و روشن است زیرا که غرض اصلی انگلیسان در آنمرحله نه تنظیم ایران بود بلکه ازدیاد نفوذشان در ایران که از مدتی مدید شروع باضمحل نمود و بلیتک حریفشان ترقی کرده بود مقصود داشتند تا باین واسطه قلوب

(راجع بمعااهده روس و انگلیس از شماره ۱۸۸)
گفتیم چهار مطلب شایان دقت است اول آنکه آیا این تقسیم حقیقت دارد یا خیر و از آنچه در دو نمره گذشته شرح دادیم معلوم شد تقسیم واقیعت دارد محض حرف نیست و علت وقوع این تقسیم را در اینموقع نیز بیان نمودیم تنها یک نکته باقی ماند که از اظهار آن ناچاریم و آن مسئله اینست که یکی از اسباب تعجیل در عقد این معااهده مطالبه آلمان در خصوص بانک شرقی و مسئله آلمانی بود آلمان مدتی زیاد نیست که عطف نظر بخانات مشرق زمین نموده و با اینکه از ابتداء شروع بکار تاکنون بیست سال متجاوز نیست فوائد کلی حاصل نموده است چنانکه چندین مستعمره در افریقا بدست آورده و مشغول دراز کردن سپرهای عقب خویش است و این معنی سخت روس را بواحه انداخته است بواسطه آنکه هر چه صدمه در اروپا بروس وارد آمد زیر سر آلمان بود چنانکه در سی و چند سال قبل صریح بروس گفت که محال است بگذارم قدمی در اروپا پیش نهی و اگر این نمانت آلمان نبود روس در اروپا خیلی تعدی میکرد و بدول کوچک که در همسایگی او هستند ابقاء نمی کرد بلکه دور نبود بر بلغارستان و اطریش نیز تاخت آورد عثمانی هم حالش در آنوقت معلوم بود لکن از ترس قنون جرار آلمان پاك دست و دل از تصرف تازه در اروپا شست و در عوض بخانب مشرق عطف عنان نمود و الحق در آسیا کارهای نمایان کرد و خینی بر وسعت دائره ملکات خود افزود حالا می بیند که حریر در اینجا نیز دست از سرش نمیکشد و او را تعقیب مینماید و ملک عثمانی که روس خود را در او از همه کس ذی حقتر میدانست امروز جولانگاه آلمان گردیده و عنقریب است که راه آهن آلمان بر قدرت و نفوذش خواهد افزود لذا بحریر خود انگلیس حالی کرده که رقابت را امروز باید کنار نهاد و متوجه شد که این حریر تازه زحمات دو بیست ساله ما را هدر نهد و این مسئله بر سرعت و تعجیل در عمل اتمام عهد نامه افزود و طرفین را که شاید از طول مدت زحمات خسته شده بودند تازه جلاله نمود و بسر شوق آورد و با یک نشاط نوی مشغول اسباب چینی شدند و تیرهای بلیتک خود را بست ما نشان گرفتند.

هنوز از روز نامه یومیه ما دو هفته نگذشته بود که با آه و ناله مسئله آلمان را شروع کردیم و در نمره چهارده بعد مکرر خطرات دادن امتیاز آلمانی را

ملترا جلب سازند و بخود مهربان کنند بعلاوه کی کمان داشت که آن حرکت منجر باین نتیجه شود و همه عقلاء متفقند که مشروطیت ایران نتیجه اقدامات عالمانه عاقلانه افراد مایه نبود حسن نیت شاه مغفور و تصادف اسباب غیر مترقبه و راه نماند دو سه تن دانشمند و پیش آمد تدوینی کار را کم کم منجر بمشروطیت صحیحه نمود و انگلیسیان نیز هرگز چنین تصویری نمیکردند که صرف حمایت آنها کار را بجائی برساند که اوضاع سلطنت مستبده ایران تبدیل باو ضاع سلطنت مشروطه و کنتی توسیون بیابد و چنان عاقبتی ظاهر شود (بقیه دارد)

جناب صاحب نسق که یکی از دانشوران عصر و تربیت شدگان عهدند و سالهای سال دربار رس متوقفند مقاله ذیلرا بداره فرستاده که ملت ایران وقت خود را غنیمت شمرده و از وضع مملکت خود آگاه شوند و بفکر کار بیفتند و به بینند مردمانیکه در خارجه هستند چگونه بحال فقیر و فلاکت این ملت میسوزند عین مقاله مزبور این است

بشرف عرض حضور جناب مستظالمالی میرساند تمام مطالب در ایران گفته شده و همه میدانند با وجود این تکرار آنها برای برانگیختن خواننده و شنونده مفید است و آنها را از حالت غفلت و مسامحه بیرون آورده و بکار وا میدارد پادشاهان ما مثل سلاطین تمام آسیا هیچ مدرسه داخل نشده اند علم بلتیک و تواریخ نخوانده ولایات را سیر ننموده و بد بختانه در میانه جمعی غیر عالم بزرگ شده روز نامه نمیخوانند. خاصه روز نامه های خارجه را فرض اگر مترجمی برای او ترجمه نماید مترجم مطالب را بطور خوش ترجمه میکند که خاطر اعلیحضرت ملول نشود مثلاً حکایت اتحاد و اتفاق روس و انگلیس را که ترجمه نمودند هم مترجم و هم بعضی که در حضور مبارک کارشان جاسوسی است باعلیحضرت چنین وا نمود میکنند که دولین انگلیس و روس سالها بود در سر منافع تبارتی و تحصیل امتیازات از ایران منازعه داشتند که هر یک از آنها مانع منافع یکدیگر بودند و حالا هم متفق شدند که حالت رقابت را کنار بگذارند و هر کدام بطور خوش توانست امتیاز و منفعتی برای خود تحصیل نماید دیگری مانع نشود پس این مطلب بریچوجه زیان و ضرری بملکت ایران و سلطنت اعلیحضرت ندارد مثل آنکه در اول عهدنامه هم نوشته شده است که خاک ایران بحالت خود یعنی دست نخورده میماند یعنی در زمین آن دخل تصرفی نخواهند کرد پادشاه این عرض را که مبنی بر عرض و

ملو از خیانت است قبول مینمایند و آشوبی در خاطرش پیدا نمیکند کما فی السابق از اشتغال بامور و نظم مملکت و امنیت ولایت و حفظ حدود و تهیه لشکر و تدارک اسلحه خوب و سایر لوازم مملکت داری غفلت نموده اعلیحضرت همه وقت خصوصاً در این هنگام باید یکدفعه غفلت نکند شب و روز در فکر این باشد که مملکت و سلطنت را که در شرف انهدام است نجات بدهد و نجات آن محال است مگر اینکه اعلیحضرت از روی واقع و از روی راستی با خلق مملکت خود اتفاق نماید و آنها را بکمک خود دعوت کند اهل بلتیک، بیکریند این اتفاق ممکن است اتفاق روس و انگلیس را معدوم نماید و غیر از این هیچ چاره ندارد پس تکلیف واجب شرعی است که جمعی از علماء عظام و اعیان و اشراف بحضور همایونی رسیده مطالب را بیان و خوب حالی کنند که اگر باز اندکی مسامحه نمایند و کوشش بعراض مخالفین بدهند مرکز بزودی ایران و سلطنت ایران را دریافت خواهد کرد در روز نامه (ماتن) در نمره دهم نوامری یعنی پریروز اینظور نوشته شده است که در سنه ۱۸۴۵ مسیحی سطح زمینی که فرانسه از خارجه یعنی از مسلمان و غیر مسلمان بزور گرفته است نود و هشت هزار و دو صد و ده کیلو متر بوده (کیلو متر هزار متر است) ساکنین آن زمینها ششصد و ده هزار و یکصد و نود و پنج نفر بوده تا بحال هزار و نهصد و شش که سال گذشته باشد سطح اراضی مستعمرات به پنج میلیون و هفتصد و هفتاد و دو هزار و دو صد و ده کیلو متر رسیده و ساکنین آن سی و سه میلیون و هشتصد و چهار هزار و سیصد و هفتاد نفر است الان هم مشغول گرفتن مراکش هستند مقصود این است ارضیها که بواسطه زحمت بسیار تحصیل انواع علوم کرده اند زور و قوت فوق العاده دارند و بواسطه قوت و قدرت خود هر روز بیک دولت ضعیف بی همه چیزی حمله می آورند اهالی آن مملکت را مثل حیوان بکار و امیدارند و منافع آن را خودشان برده و بزرگی و آقا ئی تحویل مردم مغلوب میدهند پس باید عرض کرد آیا محال است که ایران را بگیرند ؟ علت محال بودن چیست ؟ در صورتیکه خدای واسطه بگیرند غیر از این تصور میشود و شاهنشاه ایران ناچار محکوم و مطیع پادشاه خارجه باشد ؟

خلاصه در صورتیکه اعلیحضرت راضی شدند که واقعا با مردم موافقت نمایند باید تقریباً هفته دودفمه جمعی از عقلا را از هر قبیل که باشند جمع نموده و در کارها بطور مخفی باهم شور کنند و نهایت سعی را بکار برند و مردم اطینان پیدا کرده پول بدهند و

بانک مرا بزودی برقرار نمایند

چون از قرار معاهده روس و انگلیس هر وقت پول روس بموقع نرسد مأمورین مخصوص روس کمرکات و غیره را ضبط نموده و این بهانه هر روز جهت روس زیاد می شود و بدستملکت بکلی می رود لهذا برای جلوگیری این کار بقتیده بعضی باید مردم ایران از هرجا و هر طور شدت است اقبلا قرض ده سال روس را یکدفعه بدهند یعنی باید سالی دو کروزی نیم قرض روس را از کمرکات و غیره بدهند ده سال آن بیست و پنج کروزی میشود پس برای اینکه عجله تا ده سال آسوده باشند و در این بین تازگی آبادی و غیره به بینند خوب است مردم پول بدهند در عوض اینکه روس مقروض باشند بیا یک ملی مقروض بشوند بمختای لاشریک له این همان موقی است که فروش لیس زتیا برای ادای قروض دشمنان جایز است دیگر آنکه بواسطه بی نظمی و اختلال اوضاع کسب و تجارت و زراعت و غیره بکلی از میان رفته است و این فقره بیشتر سبب فقر و هلاکت مردم شده لازم است که علاج فوری بشود و دیگر آنکه تا کارها قدری انجام گیرد عجله باید جوانهای مملکت بدون استئنا هر روز جمعه یک ساعت مشق سربازی و سواری و تیر اندازی بکنند و آنها معلم خوب لازم دارند معلم را باید معجلا از جاهای بی ضرر و بشرط بیسایورند یعنی معلم برای هر کاری که میاورند مثل عمله باشند کار بکنند و پول بگیرند نه آنکه در اندک زمانی صاحب مواجب زیاد و منصب باشند و هیچ کار هم نکنند به علاوه فرما تفرما باشند شب گذشته یک نفر آدم باطلاعی می گفت عثمانیها را روس و انگلیس محروک میشوند که ایران حمله بیساورند میخواهند ایران محبور بشود باز غرض کنند یعنی بنهایت ضعف برسد و یکی هم روس و انگلیس را در پیش عثمانی واسطه قرار بدهد این وساطت برای آنها خبی با نایده است همچنین یک نفر موثق از اهالی ایران دو روز قبل حکایت میکرد که یکی از کاشیها که در اطراف اعلیحضرت میباشند عرض کرده قربان معنی این قانون اساسی این است که دولت باید مطیع کربلائی حسین بحال باشد در اینصورت مطیع امپراطور روس بودن قضا بهتر است یعنی خوب است یکی محض رضای خدا و خدمت بشاه و حفظ وطن عرض کند آیا پادشاه انگلیس و امپراطور آلمان که دارای قانون اساسی هستند کربلائی حسین بحال ندارند؟ پس چطور است که سلطنت میکنند بسلاوه بی اطلاع اعلیحضرت مملکت ایران را تقسیم میکنند؟ یکی از ایرانیها که انگلیسی را خوب میداند خیر نکلا روز نامه طبع

است این مطلب عیبی ندارد لکن بعضی اخبار را یادروغ یا از روی نادانی میدهد از جمله در خبر خودش در چند روز پیش اطلاع داده است که دو نفر از علما بزرگ بواسطه اینکه قدری از قدرت آنها کاسته شده حالت آنها در قانون اساسی تغیر پیدا کرده خیال دارند بآید بیات خوش قانون اساسی را موقوف نمایند یک نفر فاضل انگلیسی که زبان فارسی را خوب میداند و ایران را دوست میدارد یکی از ایرانیهای اینجا نوشته است که ملاحظه کنید فلانکس چه اخبار بد از ایران میدهد و علما را بدنام و زور مجلس شورا را کم می کند؟ اول این اخبار بطور حتم دروغ است و اگر خدای نخواست راست هم باشد نباید نوشت اطلاعا میگوئیم که این حرکات را موقوف کند و الا رسوا خواهد شد دیروز در تمام روزنامهها این یک خبر تلگرافی از طهران را نوشته بودند چند که از اینک عرض میکنم نوشته اند روزنامه حبل المتین یومیه میگوید ما اهل ایران در خون خودمان غرق شویم خبی بهتر است از اینکه در تحت حمایت روس یا انگلیس باشیم زیرا که اول اسم حمایت است و بعد بیور مملکت ما را بکلی ضبط می کنند و آنوقت اسیر ظلم کفار میشویم آنوقت مساجد ما تبدیل بکلیسا و مدارس ما مسکن زنهای فاحشه و عبادتگاه ما شرابخانه و قران ما تورات و انجیل خواهد شد عقیده بنده و جمعی دیگر این است که در روزنامهها اسم خارجه را ببدی نبرند و لازم نیست آن عبارات را بنویسند که اهل کتاب را برضد ما برانگیزند یعنی وقتی که میگوئیم آنها کافرند و کلیسا و تورات یا انجیل آنها بی معنی و مهملاست ناچار آنها را بغضب درمی آوریم و چون آنها همیشه بر ما غلبه دارند لجاجت نموده حمله بر ما آورده مملکت را می گیرند و ما را اسیر دائمی خود می کنند بهترین است نوشته شود ما می خواهیم مملکت خود و آزادی خود را مثل ممالک اروپا داشته باشیم چرا بعد از هزاران سال که مطاع بودیم حال مطیع شویم و همیشه اسیر و ذلیل باشیم بنویسند انسان در هرجا باشد همه برادرند و برادر باید در حق برادر نیکی کند و ستم را در حق برادر همسایه خودش روا ندارد مانا جان در بدن داریم می گوئیم و خود را از ننگ اسارت می رهانیم و هکذا مقصود این است که موافق هر نوع پلتیک بهتر این است که مطالب را طوری بیان کنیم که موجب رنجش نشود و دشمن را محبور نمائیم اما عبارت اول حبل المتین را که نوشته است ما اهل ایران در خون خود غرق شویم خبی خبی بهتر است از اینکه مملکت ما را بگیرند در اینجا محل تمجید شد یک نفر از دوستان انگلیسی از لندن

اگر تو مسلمان بودی عبد فطر را در روز
بخشنه نمی گرفتی !

تو اگر مسلمان بودی روز جمعه را عبد را
نمیگرفدی !

لعنت بر شیطان ! اگر حالا بلند شوم و تیر
کلواه بر کله اش خالی کنم خواهند گفت که فلانی
دیوانه شده ! حرفهای مفت این احق زاده را بین
! شکمش را پاره میکنم !

یکی شش لول میکند دیگری دست بر قمه میکند
در این حین یکسفر منافق خارجه میرسد . میگوید
بزئید سر همدیگر را بشکنید ! بزئید ! مسئله
عبد است بزئید ! صحبت نماز است بزئید ! گفتگوی
ترتیب غسل است بزئید ! دعوی اسم کنذاریست
بزئید ! مرافعه نشان و پول است بزئید ! خلاصه
کلام بزئید ! اگر چنانچه شما با همدیگر نزاع
نکنید کار ماها از پیش نمیرود

✦ خلاصه راپرت اترلی ✦

امیر اعظم امروز از اترلی مراجعت برشت نموده
است در باب غارت برنج بار و وعده که بصاحبان مال
داده بودند از قرار مجلسی که گرد بودند گویا ختم عمل را
باینجا رسانیده اند برنجی که از اترلی حمل بخارجه میشود
از هر یک کیسه پنجشاهی یاچ نایب الحکومه اترلی وصول
کند و بتدریج بصاحبان مال به بردازد همین طور هم
نایب الحکومه سند به تجار و صاحبان مال داده است
ولی معلوم نیست این قرارداد قبول عامه باشد یا نه تابعه
هر چه بشود اداره اطلاع داده خواهد شد .

ملا بابای جووش سر حلقه اشرا را چنانچه عرض
شده بود خوب مفصل خورده مجازات و حبس شده
آخر بتوسط امام جمعه مرخص و تحویل شفیعش نمودند
باین شرط که عمل خسارت برنج را آقای امام بقسی که
در فوق عرض شده ختم نمایند قرار بود امیر اعظم
(بکرکانه رود) هم بروند نرفته اند علت فسخ
عزیمت را نمیدانم ابوزر

✦ اعلان ✦

کتاب موسوم (حکیم سوری) از نتایج طبع و
مطایبات خداوند خداوندان سخن استاد اجل ضیا
لشکر است اشتها این کتاب مستفی از وصف و بیان
است چون تمام طباع مایل این نسخه بود قیمت
سه هزار و ده شاهی قرار داده شد که ایتباع آن سهل
باشد محل فروش طهران خیابان لاله زار اداره جبل المتین
خیابان ناصریه اداره ندای وطن

شرحی نوشته و از این مطلب تمجید کرده است در لندن
جمعی هستند که آزادی عمومی را طالبند و میل ندارند
در ایران با جاهای دیگر اسیر شوند بدبختانه جمعیت آنها
بقدر کفایت نیست مقصود این است عموم مردم ایران
باید یک های و هوئی بکنند و تمکن محض نباشند اما
کار ایران خین سخت شده در چند مجلس که با بعضی
از دوستان فرنگی شور و صحبت کرده ایم می گویند ایران
رقه است هیچ جاره ندارد مگر بزودی بدون مسامحه
و غفلت تدارک لشکر منظم و مرتب خین خوبی بکنند
و توب تنک خین خوب و عمده صاحب منصبان دانا و
کار کرده لازم است چون لشکر خوب مسلح و مشق
کرده ندارند هیچ کار نمیرود که بتوانید مقصود خود
را حاصل نمائید می گویند اهالی مشرق خین تیل و
مسامحه کارند همیشه کار امروز را بزود می گذارند
خلاصه نمیدانم چه باید کرد دیروز سیزدهم ماه نوامبر
در روزنامهها نوشتند که اعلیحضرت بمجلس شوری
تشریف آورده و در اتحاق بمجلس قسم یاد کردند اینفقره
خین اسباب خوشوقتی ایرانیان اینجا شد صاحب نسق

✦ بشارت ✦

جریده فریده ارشاد منطبعه در باد کوبه که از
تعطیل چهار ماهه اش قوای روحانی جراید اسلام
ست مایوس شده بود له الحمد مجددا رونق افزای
عالم مطبوعات گردیده و نمره ۱۱۶ سال دومش از ۲۳
شوال المکرم هذه السنه زیارت شد علت تعطیل
ارشاد از قلت قارئین و کثرت مخارج بود ولی این
اوقات جمعی از مجاهدین غیور قفقاز شرکت محض
تمهد خسارات مطبعه آن روز نامه شریفه ایجاد فرموده
و تکذاشتند آن اساس مقدس منهدم و منقرض شود
مرحبا بر همت بلند و غیرت مجاهدین قفقاز که
حقیقت معنی جهاد را خوب ملتفت شده اند الحق
ملنی را زنده کردند از فرمایشات ناپایان کبیر است
که هر ملنی که بخواهد به ننگ و عار زیست کنند
سرکش بهتر است انصافا چنین روز نامه برای اهل
قفقاز خصوصا و بر کل اسلامیان عموما عنیت ست
و ما بواسطه ضیق اوراق جبل المتین یکی از
مندرجات بسیار مختصرش را در تحت عنوان

« اتوان و الواح »

ذیلا از ترکی بخاری ترجمه و درج میکنیم :

مسئله مهمه

تو مسلمان هستی !

خودت مسلمان هستی !

اشرار و تحصیل نامین عموم را از دولت خواسته کار را ختم کنند اسامی آنان از این قرار است: جناب امام جمعه خوئی، آقا میرزا محسن، آقا میرزا فضل، حاجی میرزا علی آقا، حاجی سید نصر الله، آقا سید عبدالحسین شهبان — اشخاص فوق بحضور همیونی رفته و اعیان فوق مکرر بمجلس آمده و کمیسیون مخصوصی مرکب از حجج اسلام و حضرت رئیس و عده از وکلاء تشکیل یافته مکرر در مکرر با وزراء گفتگو کرده و در مواد اصلاح بحث نمودند و عاجلاً از بردن جنابان علاء الدوله و معین الدوله جلوگیری شده و امر بمراجعت صادر گردید ولی معظم لهما بیل خود در شاه آباد توقف نمودند تا بعد از رفع غائله هر طور اراده کردند بیل خود رفته نمایند از روزدم تا پانزدهم در مجلس مذاکره رسمی دائر نبود و شد هیجان خلق مانع از مجلس رسمی میشد ولی روز شنبه پانزدهم بعد از آنکه وزراء در کمیسیون بعضی تعهدات کرده و مسئله قریب بانجام و اختتام آمد مجلس رسمی منعقد گشته مذاکرات یوم مزبور از قرار ذیل است

(خلاصه مذاکرات شنبه ۱۵ ذیحده)

گفته شد وزرا آمدند بودند که بهینند مجلس بجه قسم اطمینان حاصل میکند اظهار شد که هنوز ما ایشانرا بسمت وزارت نمی شناسیم گفته شد اینها وزرای آتیه میباشند و چند نفر شان هم از وزرای پیش هستند و ترتیبی گفته شد که طوری اطمینان بدهند که هم قوی و هم فعلی باشد که دیگر این واقعات پیش نیاید اظهار شد که قریب بر ایران گذشت تا وجودی چون میرزا تقی خان اتابک پیدا شد دیدید که فدای هوای نفس چگونه اشخاص شد در این دوره عده مردان صحیح و کافی پیدا شدند چون جناب علاء الدوله و جناب ناصر الملک با آن علم و کفایت و درستی اگر بشناود اینگونه اشخاص فدای هوای نفس چند نفر شوند چه اطمینانی برای ملت خواهد بود اظهار شد انشائاً دیگر این گونه وقایع اتفاق نمی افتد گفته شد ما دیگر نمیتوانیم مالیه این مملکت را بدست هر کس بدهیم — اظهار کردند که شاهزاده فتنه السلطنه که از وکلای ملت بود مرحوم شده و مجلس اظهار تأسف میکند و هم چنین در مصیبتی که بحجاب بحر العلوم رسیده خود را شریک میداند اظهار شد که در عالم صدماتی هست که در ضمن آن فوائد کلی است و این صدمه که این چند روز بملت رسید طوری خود را در حفظ استقلال خود آماده و مهیا کرده اند که می بینید و از نجات و منانت ابدی خلاف نظمی از آنها دیده نشده گفته شد وزرا رفتند

قول بگیرند و اطمینان بدهند ولی کان میگویم ملت باین اتفاقات واقعه اطمینان پیدا نکنند اگر نخواهند اطمینان دهند باید آنچه واقع شده جریان کنند و آنها که تبعید شده بر کر فاند و الا اگر ما قبول کنیم ملت هرگز قبول نخواهند کرد گفته شد حرف ما اینست که نقض قانون شده و آنکس که این قانون را صحیح گذاشته باید کاری کند که جریان شود و اینکه شهر منظم نیست و مردم را غارت می کنند از جزئیات است اما نقض قانون عمده است و باید جریان شود اظهار کردند این مجلس که مرکب از هیئت وکلاست خیر مردمان بخاره مظلومی میباشند ولی موکلین شان از جاهای دور چون کرمان و بلوچستان و سایر نقات ایران تلکرافات کرده اند که با تمام قوی در حفظ این اساس مقدس حاضریم در ایحال چرا باید پای تخت این طور هر ج و مرج باشد روز روشن مسلمانان را بکشند این عده که انجاء جمع شدند بنص صریح محاربتند و رفع محاربت لازم است چرا دفع نمیکنند اظهار شد که حال همه متفقند که باید اطمینان گرفته شود در اینصورت این مذاکرات لزومی ندارد)

هر چند دولت در ابتداء امر بواسطه بر هم خوردن کلین و عدم تعیین تکلیف و افساد سعد الدوله و امثال در اسکات فتنه بیدار شده تسامح نمود لکن در آخر همه قسم همراهی کرد تا اسباب اطمینان وکلاء و حجج گردید آنها نیز بسایرین اطمینان دهند و ولایات را ساکت کنند و مجاهدین ولایات را که جدا مضمم حرکت بطهران بودند مانع شوند و ادارات دولتی را از توقیف خارج کرده و خلق را از تعرض بحکام و مستخدمین دولت نهبی نمایند و باب حکمت و موعظت آتش غیرت برادران عزیز وطن را اندک اطفاء دهند پس اول کاریکه از طرف دولت اقدام شد خوابیدن جدر اشرار بود اگر چه از روز اول بر حسب حکم دولت عده زیادی از قزاق و پلیس و زاندارم و سرباز سواره و پیاده در اطراف میدان و حوالی متوقف بودند لکن اصلاً از آنها حرکتی که دلالت بر خدمت کند و حکایت از جلوگیری فساد نماید ظاهر نمیشد چنانکه در حضور آنها مردم را زده و لخت نموده و مقتول میساختند و ابدان آنها در ردع و منع شنیده نمیشد حال علت چه بود؟ خدامیدانند از حد آزادی قلم ما خارج است این مسئله را نیز نگفته نمیکند ریم که احدی از رؤساء افواج و سرکردگان و اعضا توپخانه و قورخانه و ذخیره و صاحب منصبان پلیس و زاندارم و غیره با خیالات بدافکاران و خائنان همراه نبودند و خفیتاً و

قرآن مجید مطابق عهد و شرط و قسمی که از وکلای ملت گرفته ایم مسئول خواهیم بود

لیله ۱۷ ذی قعدة ۱۳۲۵

بعد از آن صورت قسم نامه که وکلاء محترم در پشت قرآن نوشته و مهر کردند قرائت کردند که عینا نقل میشود —

(در این موقع که بندهکان اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی محمد علی شاه قاجار خدایه ملکه بواسطه بروز انقلابات برای رفع سوء ظن عموم ملت بکلام الله مجید قسم یاد فرموده اند که حافظ و حامی قوانین اساسی مشروطیت باشند ما وکلاء ملت امضا کنندگان ذیل نیز باین کلام الله مجید قسم یاد میکنیم مادامی که قوانین اساسی و حدود مشروطیت را اعلیحضرت اقدس همایونی حامی و محجری و نگهبان باشند بهیچ وجه خیانت باسبب سلطنت ایشان نکنیم و حدود و حقوق پادشاه متبوع عادل خودمانرا موافق قانون اساسی محفوظ و محترم بداریم و هر گاه مخالفت این عهد و قسم را بکنیم نزد خدا و رسول مسئول بشیم لیله ۱۷ ذی قعدة ۱۳۲۵)

بعد از قرائت قسم نامهها وزرا معرفی شدند (نظام السلطنه رئیس الوزرا و وزیر مالیه) (آصف الدوله وزیر داخله) (مشیر الدوله وزیر امور خارجه) (صنیع الدوله وزیر علوم) (مخبر السلطنه وزیر عدلیه) (ظفر السلطنه وزیر جنگ) (قائم مقام وزیر تجارت) گفته شد خوبست ان شروطی که قبول شد خواننده شود شروط ذیل را وزیر عدلیه بیان نمودند یکی تبعید سعد الدوله یکی سیاست و مجازات اشراری که بمجلس توهین کردند یکی همین قسم و تهدیدیکه اعلیحضرت فرمودند دیگر استقرار دویت نفر سر بزم در تحت امر مجلس یکی تمام قشون و نظام از قزاقو غیره در تحت ریاست وزارت جنگ دیگر امیر بهادر همان سوار کشیکخانه با او باشد و در تحت ریاست و او امر وزارت جنگ باشد گفته شد که از طرف مجلس خبر صلح و رفع انقلاب امشب بولایات داده شود که آسوده شوند گفته شد که کمیسیون چنین تصویب نموده که از برای آن اشخاصی که این چند روزه خین زحمت کشیدند و با قنک شبانه روز در اینجا خدمت کردند یک مدالی با آنها محسن امتیاز و افتخار داده شود تصویب و تصدیق شد

صورت قسم نامه را بردند برای مردم خوانند تا فردا بروند سرکار و شغل خودشان و وزرا هم از امشب به بعد درست در حفظ نظام و امنیت شهر مراقبت و سعی نمایند (حسن الحسینی الکاشانی)

علناً قرآنها مهر کرده بمواقع لازمه میفرستادند خصوص بعد از آنکه تلکرافات سخت تهدید آمیز از برادران آذربایجانی خطاب باقواج و اعیان آذربایجان متوقف در طهران رسید + در حقیقت نماد مخالفی مکرر سعد الدوله و امیر بهادر و همان جمع که در میدان بودند راو بایشان مقیم طهران نیز اغلب از خیرکات کبر خلاف قانون و رسوم آدمیت بود و تلک و باخیالات مشروطه طلبان موافق بودند جز دوسه نفر از آنها که در باطن ضدیت کرده تبعیضات مخفی میدادند و از میان دو سنک برای خود آرد میخو استند ولی سایرین الحق خدمت کرده و ما از آنها اظهار تشکر و امتنان مینمائیم و از انسانیت و نوع پرستی و همدردی آنها نهایت سپاس گذاری داریم —

حاصل آنکه روز یکشنبه شانزدهم مواد مصالحه تصفیه شده و کار بخیر و خوبی ختم شد چنانکه از مذاکرات مجلس مقدس که خلاصه آنرا ذیلا می نویسیم مطلب بخوبی مفهوم میگردد و محتاج بتکرار و تفصیل نیست —

(مذاکرات یکشنبه ۱۶ ذی قعدة)

اظهار شد که بواسطه انقلاب این چند روزه مجلس مجبور بود که با دولت ماملت و اصلاح نماید و هیئت کابینه جدید هم مشغول همین کار بودند چند شرطی بود که آنها قبول شد و برای اطمینان طرفین قرآن مهر کرده فرستادند بمجلس از این طرف هم وکلا قسم یاد نموده بر طبق همان قرآن مهر کرده فرستاده میشود که دیگر بعد ها هم اعلیحضرت اطمینان کامل داشته باشند و بذل مساعدت را با مجلس بفرمایند و هم مجلس و ملت اطمینان داشته لوازم شاه پرستی را بعمل آورند

صورت قسم نامه که اعلیحضرت اقدس شهر یاری با خط مبارک در پشت قرآن مجید مرقوم داشته بودند از قرار ذیل است —

(چون بواسطه انقلابیکه این چند روزه در طهران و سایر ولایات ایران واقع شده برای ملت سوء ظنی حاصل شده بود که خدای نخواسته ما در مقام نقض عهد و مخالفت از قانون اساسی هستیم لهذا برای رفع این سوء ظن و اطمینان خاطر عموم ملت باین کلام الله مجید قسم یاد می کنیم که اساس مشروطیت و قوانین اساسی را کلیتاً در لجال مواظبت حمایت و رعایت کرده بهیچ وجه غفلت نکنیم و هر کس بر خلاف مشروطیت رفتار کرده مجازات سخت بدهیم و هر گاه نقض عهد و مخالفت از ما بروز کنند در نزد صاحب